

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
Повна назва навчальної дисципліни	Корпусна лінгвістика зі змістовим модулем: проблеми перекладу галузевих термінів
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій. Кафедра германської філології
Розробник(и)	<u>Таценко Наталія Віталіївна</u> , доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри германської філології, Медвідь Олена Миколаївна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри германської філології
Рівень вищої освіти	Другий рівень вищої освіти; НРК – 8 рівень; QF-LLL – 7 рівень; FQ-EHEA – другий цикл
Семестр вивчення навчальної дисципліни	16 тижнів протягом 2-го семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг навчальної дисципліни становить 5 кредитів ЄКТС, 150 годин, з яких 48 години становить контактна робота з викладачем (32 години лекцій, 16 годин лабораторних, 4 години – модульні контрольні роботи), 102 годин становить самостійна робота
Мова(и) викладання	Українською та англійською мовами
2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі	
Статус дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна для освітньої програми 035.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська»
Передумови для вивчення дисципліни	«Практичний курс англійської мови», «Українська мова і література», факультативні курси з філології та перекладу, «Вступ до мовознавства зі змістовим модулем: вступ до перекладознавства»

Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні
3. Мета навчальної дисципліни	
<p>Метою навчальної дисципліни є досягнення здобувачами вищої освіти фундаментального мислення та системи спеціальних знань у галузі корпусної лінгвістики та перекладу галузевих термінів, теоретичних основ цих дисциплін і здатності використовувати в професійній та науковій діяльності знання про теорію корпусного аналізу, створення та використання сучасних корпусів текстів, класифікацію наукових тестів, дискурсів і термінів англійської мови, шляхи походження термінів та методи їхнього перекладу</p>	
4. Зміст навчальної дисципліни	
<p style="text-align: center;">Змістовий модуль 1 «Корпусна лінгвістика»</p> <p>Тема 1. Вступ до корпусної лінгвістики. Основні поняття корпусної лінгвістики. Історія створення лінгвістичних корпусів. Лінгвістичний аналіз на ґрунті корпусів. Тема 2. Базові характеристики та типологія корпусів. Класифікація корпусів. Репрезентативність корпусів. Особливості корпусів певних типів. Паралельні, навчальні, історичні корпуси. Корпуси усного мовлення. Тема 3. Створення корпусів. Попередні роботи зі створення корпусу. Проектування та технологічний процес створення. Відбір джерел: критерії. Основні процеси оброблення природної мови: токенізація, лематизація, розмітка, стандартизація. Тема 4. Використання корпусів. Корпусні менеджери. Корпус як пошукова система. Вихідні інтерфейси. Огляд наявних корпусів різних типів.</p> <p style="text-align: center;">Змістовий модуль 2 «Проблеми перекладу галузевих термінів»</p> <p>Тема 5. Основні поняття та визначення термінології. Класифікація термінів. Класифікація наукових текстів і дискурсів. Тема 6. Шляхи походження термінів з урахуванням жанру науково-технічної англійської літератури. Основні перекладацькі прийоми перекладу науково-технічних текстів. Тема 7. Методологія перекладу термінів англійської мови. Методика усвідомлення значення невідомих термінів. Тема 8. Основні суфікси та префікси, які використовуються під час побудови термінів англійської мови. Змістова самостійність слів у складі термінологічних словосполучень.</p>	
5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни	
Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:	
РН1	Знати понятійний апарат корпусної лінгвістики та методики перекладу галузевих термінів, розпізнавати панівні парадигми й сучасні теорії лінгвістики, розуміти структуру термінологічних

	систем, осмислювати їх як синергетичну полісистему; розуміти еволюційний шлях розвитку вітчизняної і світової лінгвістики, визначати оригінальні інноваційні методи лінгвістичних досліджень і підходи до вивчення термінології
PH2	Здійснювати типологію терміносистем, знаходити закономірності корпусів текстів та мистецтва їхньої побудови й використання, зокрема таких аспектів, як проектування та технологічний процес створення, відбір джерел, токенізація, лематизація, розмітка, стандартизація; застосовувати набуті знання під час написання магістерської роботи та наукових статей
PH3	Пояснювати інноваційну термінологію корпусної лінгвістики в рамках сучасних мовознавчих концепцій, використовувати поняття галузевого термінознавства в написанні оригінальних наукових праць у царині лінгвістики та перекладознавства; застосовувати інноваційні методи досліджень під час створення та використання корпусів
PH4	Демонструвати вміння надавати характеристики регіональних, історичних, паралельних, усних, навчальних (анотованих та неанотованих) корпусів, а також терміносистем та шляхів їхнього перекладу; узагальнювати знання про основні параметри, що характеризують вокабулярний запас мови
PH5	Аналізувати лексико-семантичні аспекти мов оригіналу та перекладу, їхню соціальну диференціацію та робити висновки про особливості переходу від вихідного до цільового тексту
6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів	
Програмні результати, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна:	
ПРН 7	Розуміти основні проблеми сучасної філології та підходи до їхнього розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів; розв'язувати складні лінгвістичні та перекладацькі завдання в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій
ПРН 8	Розуміти структуру філологічної науки (поділ знань на мовознавчий, перекладознавчий та літературознавчий складники); знати систему мови та мовлення, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мови (мов) і літератури (літератур), що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності
ПРН 12	Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію й перекладацькі особливості та характеризувати лінгвістичні явища і процеси, що їх зумовлюють, під час написання інноваційних наукових праць
ПРН 16	Мати поглиблені знання основних понять, теорій та концепцій філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній та

	науковій діяльності; застосовувати бази даних лінгвістичного спрямування, використовувати сучасні методи дослідження та інформаційні технології для опрацювання текстової інформації
ПРН 17	Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення та використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання

7. Види навчальних занять та навчальної діяльності

7.1 Види навчальних занять

Видами навчальних занять під час вивчення дисципліни є лекції (Л) та лабораторні заняття (ЛЗ).

Тема 1.

Л 1. Вступ до корпусної лінгвістики. Основні поняття корпусної лінгвістики.

Л 2. Історія створення лінгвістичних корпусів. Лінгвістичний аналіз на ґрунті корпусів.

ЛЗ 1. Основні поняття корпусної лінгвістики. Історія створення лінгвістичних корпусів. Лінгвістичний аналіз на ґрунті корпусів.

Тема 2.

Л 3. Базові характеристики та типологія корпусів. Класифікація корпусів.

Л 4. Репрезентативність корпусів. Особливості корпусів певних типів. Паралельні, навчальні, історичні корпуси. Корпуси усного мовлення.

ЛЗ 2. Базові характеристики та типологія корпусів. Класифікація корпусів. Особливості корпусів певних типів: паралельні, навчальні, історичні корпуси.

Корпуси усного мовлення.

Тема 3.

Л 5. Створення корпусів. Попередні роботи зі створення корпусу. Проектування та технологічний процес створення.

Л 6. Відбір джерел: критерії. Основні процеси оброблення природної мови: токенизація, лематизація, розмітка, стандартизація.

ЛЗ 3. Створення корпусів: попередні роботи, проектування та технологічний процес. Критерії відбору джерел. Основні процеси оброблення природної мови: токенизація, лематизація, розмітка, стандартизація.

Тема 4.

Л 7. Використання корпусів. Корпусні менеджери.

Л 8. Корпус як пошукова система. Вихідні інтерфейси. Огляд наявних корпусів різних типів.

ЛЗ 4. Використання корпусів. Корпусні менеджери. Корпус як пошукова система. Вихідні інтерфейси. Огляд наявних корпусів різних типів.

Тема 5.

Л 9. Основні поняття та визначення термінології.

Л 10. Класифікація термінів. Класифікація наукових текстів і дискурсів.

ЛЗ 5. Основні поняття та визначення термінології. Класифікація термінів. Класифікація наукових текстів і дискурсів.

Тема 6.

Л 11. Шляхи походження термінів з урахуванням жанру науково-технічної

англомовної літератури.

Л 12. Основні перекладацькі прийоми перекладу науково-технічних текстів.

ЛЗ 6. Шляхи походження термінів з урахуванням жанру науково-технічної англомовної літератури. Основні перекладацькі прийоми перекладу науково-технічних текстів.

Тема 7.

Л 13. Методологія перекладу термінів англійської мови.

Л 14. Методика усвідомлення значення невідомих термінів.

ЛЗ 7. Методологія перекладу термінів англійської мови. Методика усвідомлення значення невідомих термінів.

Тема 8.

Л 15. Основні суфікси та префікси, які використовуються під час побудови термінів англійської мови.

Л 16. Змістова самостійність слів у складі термінологічних словосполучень.

ЛЗ 8. Основні суфікси та префікси, які використовуються під час побудови термінів англійської мови. Змістова самостійність слів у складі термінологічних словосполучень.

7.2 Види навчальної діяльності

НД 1. Підготовка до лекцій, мікрОВикладання

НД 2. Підготовка до лабораторних занять

НД 3. Підготовка до 2-х тестів за темами 1-4, 5-8

НД 4. Індивідуальні завдання (письмові роботи), основну частину яких становить аналіз, за результатами вивчення тем 1-4, 5-8

8. Методи викладання, навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1. лекції-візуалізації;

МН2. інтерактивні лекції;

МН3. лабораторні заняття

МН4. модульне навчання;

МН5. мозковий штурм.

Лекції надають студентам матеріали з теорії корпусної лінгвістики та термінології з різних точок зору, знайомлять їх із понятійним апаратом сучасних текстових корпусів та методології перекладу галузевих термінів, сучасними викликами побудови корпусів, що є основою для самостійного навчання здобувачів вищої освіти (РН 1, РН 2). Лекції ґрунтуються на використанні знань у вигляді окремих змістових модулів, що інтегруються з іншими частинами курсу (РН 3). Вони доповнюються завданнями для самостійної роботи, виконання яких надає студентам можливість застосовувати теоретичні знання на практиці (РН 4 та РН 5). Лекції доповнюються лабораторними заняттями, що надають студентам можливість застосовувати теоретичні знання на практичних прикладах (РН 1 та РН 2). Підготовка до лабораторних занять сприятиме активізації пізнавальної діяльності здобувачів за рахунок асоціації їхнього власного досвіду з предметом навчання (РН 3). Самостійному навчанню сприятиме підготовка до лекцій,

лабораторних занять, а також робота в невеликих групах для підготовки презентацій, що будуть представлені іншим групам, а потім проаналізовані, обговорені та продемонстровані у звіті про виконання завдань практико-орієнтованого навчання. Під час підготовки до презентацій за результатами практико-орієнтованого навчання студенти розвиватимуть навички самостійного навчання, швидкого критичного читання, синтезу та аналітичного мислення.

9. Методи та критерії оцінювання

9.1. Критерії оцінювання

Оцінка	Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
ВІДМІННО	відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5, 0 (відмінно)	$90 \leq RD \leq 100$
ДОБРЕ	в загальному правильна робота з певною кількістю помилок	4, 0 (добре)	$74 \leq RD \leq 89$
ЗАДОВІЛЬНО	виконання задовольняє мінімальні критерії	3,0 (задовільно)	$60 \leq RD \leq 73$
НЕЗАДОВІЛЬНО	можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$35 \leq RD \leq 59$
НЕЗАДОВІЛЬНО	необхідний повторний курс з навчальної дисципліни	2 (незадовільно)	$RD < 35$

9.2 Методи поточного формативного оцінювання

За дисципліною передбачені такі методи поточного формативного оцінювання: опитування, тестування та усні коментарі викладача за його результатами, настанови викладачів в процесі виконання практичних завдань, самооцінювання поточного тестування, обговорення та взаємооцінювання студентами виконаних практичних завдань.

9.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

Оцінювання протягом семестру проводиться у формі усних та письмових опитувань (тестувань) (M1), перевірки письмових робіт (M2), індивідуальних презентацій та колективних дискусій (M3). Всі роботи повинні бути виконані самостійно. Індивідуальні завдання, схожі між собою, будуть відхилені.

Оцінка студента формується таким чином:

1. ситуативне завдання (вирішення, презентація, обговорення) 30 балів;
2. контрольна робота (тести, задачі) 30 балів;
3. індивідуальне дослідницьке завдання (виконання, презентація, захист) 40 балів.

В особливих ситуаціях робота протягом семестру може бути виконана

дистанційно:

1. ситуативне завдання (вирішення) 30 балів,
2. реферат 30 балів,
3. індивідуальне дослідницьке завдання (виконання) 40 балів.

Форма підсумкового контролю – залік, що проводиться у письмовій формі за тестовими технологіями.

10. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

10.1 Засоби навчання

Навчальний процес потребує використання мультимедіа (ЗН 1) та програмного забезпечення для підтримки MixLearning (ЗН 2).

10.2 Інформаційне та навчально- методичне забезпечення

Основна література.

1. Дані текстових корпусів у лінгвістичних дослідженнях / за ред. О. Левченко. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2015. 160 с.

Допоміжна література:

2. М. С. Дорофеева. Синергетика перекладу спеціальних текстів. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2017. 520 с.

3. Н. В. Таценко. Корпусна лінгвістика як методологія сучасних філологічних наукових розвідок. Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія : Філологія (мовознавство): збірник наукових праць. Вип. 23. Вінниця: ТОВ “фірма Планер”, 2016. С. 281-286.

4. О. М. Медвідь. Methodological Instructions for the practical course “Translation Problems of Field Terms” for the students of the specialty 7.030507, 8.030507 “Translation” of the full-time course of study. Суми: Вид-во СумДУ, 2012. 47 с

5. Л. П. Білозерська, Н. В. Возненко, С. В. Радецька. Термінологія та переклад: навчальний посібник для студентів філологічного напрямку підготовки. Вінниця: Нова книга, 2010. – 232 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті.

6. Журнал «Філологічні трактати». – 2009 - 2019. <http://tractatus.sumdu.edu.ua/>